

**Юрій
КОВАЛЕНКО**

**Завідувач
науково-дослідного
відділу Національного
заповідника «Глухів»**

ДОВГА ДОРОГА ДОДОМУ (Нотатки пошуківця)

Ця історія розпочалася у травні 2016 року, коли біля села Семенівки Глухівського району Сумської області, під час виїзду пошукового загону «Обеліск» на розвідки, були знайдені останки червоноармійців.

А тепер все по-порядку. Про те, що на полях біля сіл Калюжне, Кравченкове та Семенівка у вересні 1941 року точилися запеклі бої, пошуковцям було відомо давно. Починаючи з 2000-го року, під час перших археологічних досліджень цієї місцевості, ними було виявлено та локалізовано кілька місць зі зкупченням одиночних окопів. Там тоді знайшли останки бійців, рештки озброєння, казанки, фляги, кружки, особисті речі, а головне – у багатьох

були медальйони із записками. Особи чотирьох бійців установили і навіть знайшли їхніх родичів.

Після нанесення виявлених окопів на план вималювалася віртуальна лінія оборони, що простяглася на кілька кілометрів через поля від Калюжного до Семенівки, перетнувши трасу Глухів – Путивль. У кількох місцях на плані знаходилися «білі плями», по яким також проходила лінія оборони, але виявити там щось нам не вдалося. Однією з таких «білих плям» була і так звана Лиса гора, як цю місцину називають жителі села Семенівки. Ще у 90-х роках нам доводилося спілкуватися з очевидцями подій осені 41-го, котрі, вказуючи саме на цю височину, розповідали, що там знаходилася одна з ділянок оборони, було багато окопів, і що саме у тому місці лежало багато вбитих червоноармійців, яких тоді і прикопали місцеві жителі. Неодноразові спроби знайти цю ділянку оборони виявлялися марними...

Так було до травня 2016-го. У минулому 2015 році у нашому загоні з'явилася потужна пошукова апаратура, яка вже на перших виїздах показала себе з найкращого боку. От ми й вирішили вже з новим приладом спробувати ще раз обстежити Лису гору. Проблема була тільки у тому, що поле, де мали проходити розвідки, було засіяне коноплями, а за останніми технологіями їх не збирають у кінці сезону, а залишають стояти на зиму. Збір конопель проходить аж у травні, потім день або два відводиться на обробку землі і відразу ж поле засівається знову. Тобто пошукові роботи ми мали провести буквально за день-два.

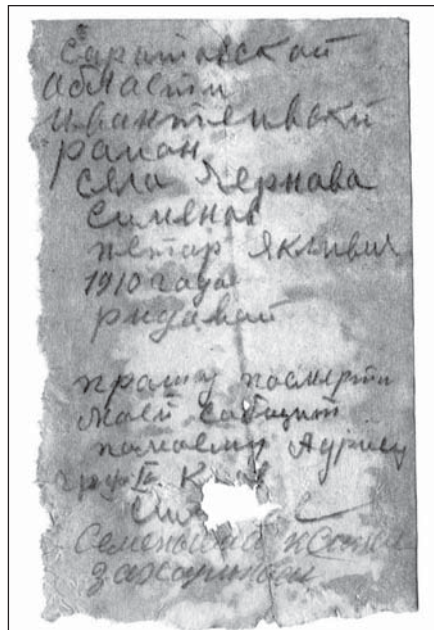
7 травня 2016 року, довідавшись, що частину поля вже викосили,

П.Я. Семенов

наша група виїхала на розвідки. Налаштувавши пошукову рамку, ми почали роботи з найвищої відмітки висоти, розташованої неподалік дороги на с. Семенівку. Прилад зреагував відразу. Зробивши пробний шурф, стало зрозуміло, що ми знайшли окоп з останками бійця. Зробили розмітку і заклали розкоп, щоб повністю з'ясувати археологічну картину. Після того, як зачистка була закінчена, перед нами постала картина загибелі воїна. Він лежав у окопі на лівому боці. Кістки ніг були перебиті вибуховою хвилею німецької міноментної міни, осколки якої знайшли тут же. Сталев

Продовження на стор. 2

Записка з медальйона

Продовження. Початок на стор. 1
каська, теж понівечена вибухом, лежала поряд. У окопі під останками бійця були знайдені залишки трьохлінійки, протигаз, алюмінієвий казанок, а найголовніше – карболітова капсула із запискою. Вже вдома, у лабораторних умовах, ми довідалися, що у ній написано. Це був не стандартний бланк, який офіційно видавався кожному червоноармійцеві і котрий він заповнював самотужки, а просто невеличкий клаптик паперу, на якому боець написав своє останнє зворушливе послання: «Саратовской области Ивантеевский район село Чернава. Семенов Петр Яковлевич, рядовой. Прошу по смерти моей сообщить по моему адресу жене Семеновой Ксении Захаровне». Записка, незважаючи на те, що сильно запліснявіла і з великими труднощами була вийнята нашим експертом С. Морозом з карболітової капсули, напрочуд добре збереглася. Текст залишився неушкодженим, бо написаний простим олівцем. Відразу всі звернули увагу на містичний збіг між прізвищем Семенов і місцем загибелі неподалік села Семенівки.

Далі була не менш складна робота з пошуку рідні загиблого. Скориставшись сучасними технологіями, за допомогою соціальних мереж у Інтернеті у тому ж самому селі Чернава, була знайдена онука Петра Яковича – Надія Василівна Кулагіна (Семенова). Вона працює вчителем історії у місцевій школі. Її дуже зворушила звістка про знахідку. У своєму першому невеличкому повідомленні вона написала: «К вам обращается жительница Чернавы – Кулагина Надежда. Я – внучка Семенова Петра Яковлевича. Мне сообщили о том, что у вас есть сведения о месте захоронения моего деда. Мне бы хотелось подробнее узнать об этом. Кроме того, я еще учитель истории в нашей Чернавской школе. Все, что связано с историей моей семьи и села,

Передача останків П.Я. Семенова російській стороні

мне близко и дорого».

Так зав'язалася переписка з Надією Василівною. Сказати про те, що вона була вражена нашою знахідкою – значить нічого не сказати. Для неї це було щось неймовірне... У родині Семенових навіть збереглася історія про загибель Петра Яковича, яку розповів односелець, котрий був у тому ж бою і чудом вижив. Він, начебто, бачив, що снаряд влучив прямо туди, де знаходився його земляк, і від нього нічого не залишилося. Тому для Надії Василівни звістка про виявлення останків загиблого діда прямо на місці його останнього бою була просто шокуючою... В сімейному архіві знайшлися і фотографії воїна.

У ході нашої переписки було прийнято рішення перевезти прах П.Я. Семенова на батьківщину і поховати на кладовищі села Чернава поряд із дружиною та синами. Кілька місяців тривала підготовка документації, і коли нарешті все було зроблено, відбулася процедура передачі останків бійця

представникам Саратовської області, які наприкінці листопада 2016 року прибули на митний пункт пропуску «Бачівськ», що на трасі Київ – Москва. Супроводжувати труну з останками бійця виявили бажання воїни 16 ОМБР 58 бригади Збройних Сил України, які щойно повернулися з-під Авдіївки. Жалобний кортеж виїхав з м. Глухова спочатку у напрямку с. Семенівки, де труну встановили на колишньому полі бою на місці загибелі Петра Яковича Семенова та його бойових побратимів. Після короткого мітингу-реквієму воїни 58 бригади, віддавши останні військові почесні, трічі салютували з автоматичної зброї, а потім колона рушила у напрямку російського кордону, де вже чекали представники родичів загиблого. Передачу останків здійснив автор цих рядків (командир пошукового загону «Обеліск» Юрій Коваленко) на нейтральній смузі російсько-українського кордону у присутності командира 16 ОМБР 58 бригади Збройних Сил України, полковника Олега Громадського, бійців підрозділу, голови Глухівської районної ради Олексія Ткаченка та керуючої справами Глухівської районної ради Ірини Терещенко. Представляли російську сторону жителі села Чернави Івантійвського району Саратовської обл. Вадим Агаларов та Анатолій Углов. Росіяни висловили подяку за людяне відношення і ті почесні, котрі виявила українська сторона до їх земляка.

Р. С. 2 грудня 2016 р. у с. Чернава Івантійвського району Саратовської області на місцевому кладовищі відбулося перепоховання останків П.Я. Семенова.

Кришка казанка з ініціалами «П.С.» (Петро Семенов)

Ірина
МОШИКУчений секретар
Національного
заповідника «Глухів»

Невідомий план Глухова 1922 р.

Велике значення для вивчення історичної топографії будь-якого населеного пункту мають його плани. Так кілька відомих планів Глухова доби Гетьманщини дають нам можливість простежити його містобудівний розвиток упродовж XVIII ст.

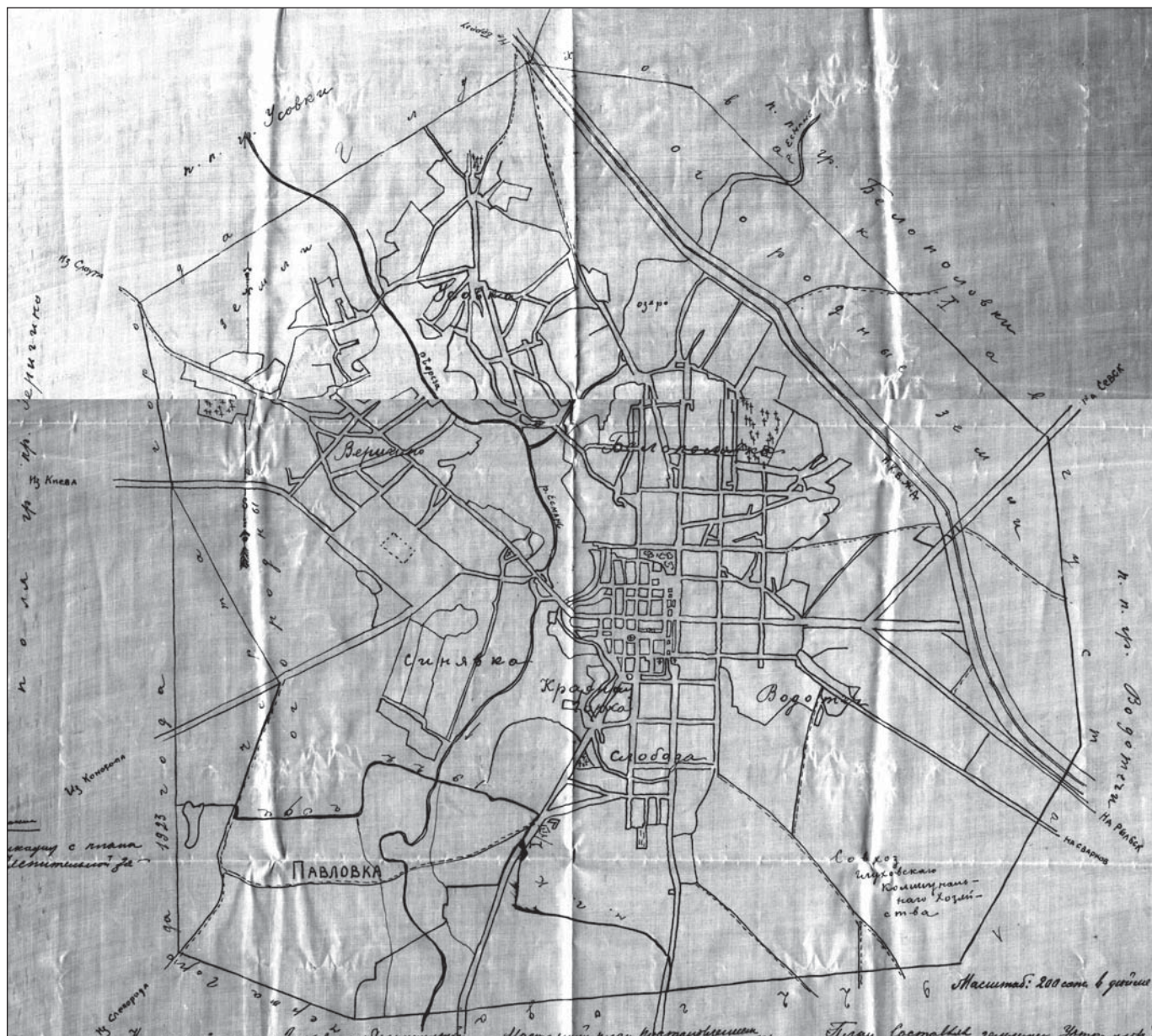
Донедавна уявлення про місто першої половини XX ст. ми мали лише з окремих публікацій дослідників глухівської старовини. Джерельною

базою при цьому виступали документи, фотографії, речові пам'ятки, спогади старожилів, натомість картографічний матеріал практично не використовувався. Причиною тому була відсутність інформації про плани Глухова першої половини XX ст.

На початку 2007 р. у фондах Державного архіву Сумської області автором статті був виявлений «План г. Глухова Черниговской губернии от 1 июля 1910 г.», який вперше дав нам

можливість встановити точні межі і топонімічні назви міста цього періоду. Наступною «ластівкою» став план початку XX ст., зроблений, вірогідно, між 1909 і 1917 роками, про який газета «Соборний майдан» писала у № 6(60) за 2013 р. Нещодавно був виявлений ще один план Глухова, про який піде мова нижче.

У пореволюційний період перед Глухівською міською владою постала нагальна проблема упорядкування меж м. Глухова відповідно до вимог

План Глухова 1922 р. Фонди ЦДАДОВУ

Чернігівського губернського виконавчого комітету. У жовтні 1922 р. землеміром Глухівського повітового відділу комунального господарства Б. Комковою був розроблений проект плану Глухова, який затвердила комісія по закріпленню меж міста у складі голови комісії, представника від Глухівського повітового виконавчого комітету П. Шуби та її членів: представника від повітового земельного відділу, завземулаштування м. Глухова О. Бентиня, представників від повітового відділу комунального го-

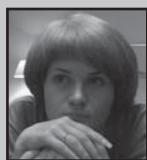
сподарства Б. Андрієвського, І.А. Войтенка, Є. Андрієвського.

Достовірність проекту плану була підтверджена завідуючим Глухівського повітового відділення комунального господарства М. Войтенком та виконуючим обов'язки завідуючого житлово-земельним підвідділом В. Гладеем.

23 жовтня 1922 р. постановою Глухівського повітового економічного зібрання план міста був затверджений та із супровідним поясненням поданий для обговорення на

засіданні секретаріату Чернігівського губернського економічного зібрання. У свою чергу президія Чернігівського губернського виконавчого комітету ухвалила план на своєму черговому засіданні 16 листопада 1922 р.

У травні 1923 р. землеміром Б. Андрієвським з оригіналу плану виготовлена копія зі зменшенням масштабу, яка зараз знаходиться у фондах Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України.

**Вера
НАЗАРОВА**

Генеалог
г. Москва

Тропинками глуховских кладбищ

Продолжение.

Начало в № 1(61), 3(63) - 6(66)
2014 г., № 3(69) - № 6(72) 2015 г.,
№ 1(73), № 3(75) - № 5(77) 2016 г.

ТИЩЕНКО-МИЩЕНКО

На глуховских кладбищах осталось чуть больше 120 старинных надгробий. В основном они принадлежат дворянам и купцам, тем людям, родственники которых были в состоянии поставить на могилах своих близких более дорогие, более основательные и долговечные памятники. Надгробий простых граждан практически не осталось. Их обыкновенные деревянные кресты давно истлели от времени, непримечательные небольшие камни ушли в землю, а на месте самих могил разместились более современные захоронения глуховчан. Лишь единичные памятники, в силу тех или других причин сохранившиеся, напоминают о рядовых горожанах – простых тружениках, не имевших дворянских титулов, высоких чинов и купеческих капиталов. Одним из таких горожан был Александр Николаевич Тищенко-Мищенко, похороненный на Вознесенском кладбище города.

Александр Николаевич родился 4 сентября 1868 года в семье канцелярского служителя. Воспитывался в Зеньковском городском приходском училище, где окончил полный курс наук. Будучи 17-ти летним юношей, он

вступил на должность телеграфиста 4-го разряда низшего оклада на Полтавскую телеграфную станцию, а через 2 года был переведен почтово-телеграфным чиновником 6-го разряда низшего оклада в Полтавскую Почтово-телеграфную контору, в которой прослужил более 12 лет. За это время Александр Николаевич подвергся испытанию в науках в Педагогическом Совете Полтавской Гимназии и выдержал его удовлетворительно. Это давало ему право на получение первого классного чина. В апреле 1897 года в память царствования Императора Александра III Тищенко-Мищенко была пожалована серебряная медаль для ношения на груди на ленте ордена Св. Александра Невского. 1 января 1899 года Александр Николаевич был назначен исполняющим должность Начальника Камышновского Почтового отделения, а спустя год, по его собственному прошению, был перемещен почтово-телеграфным чиновником 6-го разряда высшего оклада в Золотоношскую Почтово-телеграфную контору. С 1910 года надворный советник Тищенко-Мищенко служил Помощником Начальника Глуховской Почтово-телеграфной конторы.

Александр Николаевич Тищенко-Мищенко ушел из жизни 27 августа 1915 года. В 1901 году он был еще холост, а успел ли обзавестись семьей – неизвестно. Возможно, отрубленные ветви древовидного креста на его

Крест на могиле А.Н. Тищенко-Мищенко могиле и символизируют одинокое существование и бездетность. Лаконичная надпись по периметру основания памятника гласит: «Здесь покоится Александр Тищенко-Мищенко, помощник Глуховской конторы, скончавшийся 1915 г. на 48 году 27 августа».

Продолжение в следующем номере

Віктор
Заїкастарший викладач
ГНПУ ім. О. Довженка*Продолжение.*Начало в номере № 4 (76),
№ 5 (77) 2016 г.

Проводил товарищей в школы. Ни одного друга не осталось у меня здесь. Скучно. Сейчас на душе как-то пусто. Ни за что не хочется браться. Бомбежки убивают всякую охоту работать, делают человека безвольным. Некоторые говорят, что вчерашняя бомбежка может повториться. Какой ужас!

В городе происходят аресты, допросы. НКВД работает во всю силу. Сегодня или вчера видели моего товарища по советской школе Якова Блискера. Уже младший лейтенант! Авось и остальные целы и невредимы. О Сергее Праневиче ничего не слышно. Где Сёрега и что с ним? Мне может быть, тоже, недолго дома сидеть: могут услатить на село. Да я б и сам с удовольствием уехал в какую-нибудь захолустную деревеньку, подальше от Киевского шляха.

20 час. В 19 час. 30 мин. был опять налет. Как немцы точны! Чёрт возьми! Так же ли они точны относительно хороших дел? Снаряды опять упали недалеко от нас. Горит сарай из скирды Чубунов (это через усадьбу от нас).

Есть и в других частях города пожары. Смотря на пожар, я случайно посмотрел в другую сторону и увидел картину совершенно противоположную. На темном синем небе мирно све-

тит месяц, вокруг тишина, листочек не шелохнется. Рай, да и только! А вот и другая картина: вокруг загоревшихся сараев и скирд без толку мечутся люди, ребятишки кричат, женщины голосят. Огонь столбом поднимается к небу, извергая из себя целые снопы искр. В криках детей и женщин слышны растерянность, отчаяние, ужас: огонь подбирается к дому.

Бывалые командиры и бойцы говорят, что немцы могут несколько дней подряд летать в одно и то же время с точностью аптекарских весов.

7 сентября, 15 час. 10 мин.

Город в тревоге. Многие собираются или уже пошли на сёла. Говорят, что вчера сбрасывали фугасные бомбы весом в 1 т. А вот и сейчас была тревога: летели какие-то самолёты. Но все обошлось благополучно. В нашем доме остановились два командира, один из них подполковник. Уже провели телефон.

8 сентября

8 час. 30 мин. (По московскому времени. Отставить средневропейское!). Вчерашний день удивленно прошёл без налета. Что-то будет сегодня?

18 час. 40 мин. В России немцев называют фрицами. Вчера я задумался над тем, почему не Ганс, а фриц? И пришел вот к какому выводу. Прислушайся, дружок, к слову «фриц». В твоём представлении возникает мужчина неопределенной

высоты, но обязательно толстый. Характер его злой, он любит кричать – «показывать зубы». Наоборот, если мы прислушаемся к слову «Ганс», в воображении возникает долговязый малый, довольно мирно настроенный. Он совершенно не вызывает у нас ненависть человека к человеку.

На нашу школу многие пришельцы из России смотрят косо. Почему-то думают, что это чисто немецкая школа. Это мне не нравится! Расскажу я тебе, дорогой дневник, какому заблуждению подвергаются некоторые красные бойцы. В СССР ненавидят Власова, организатора РОА. И вот, когда бойцы пришли на Украину, то на многих (почти всех) домах увидели такие таблицы:

№ 4 ВЛАСНИЙ

«Что за чёрт! Вишь, как немцы Власова превозносят! Все улицы называли его именем!». А им и невдомек, что, «власный»-то по-русски «собственный». Вот какие казусы получаются от незнания языка.

Теперь перейдем к сообщениям Информбюро: 30/VIII взяты Таганрог, Ельня, Рылск. 2/IX взяты г. Сумы, Кролевец, Ямполь, Глушково, на Донбассе Лисичанск, Ворошиловск, Чистяково, Новый Донбасс, Славяносербск, Нижнее, Черкасское, Родаково, Петрово-Красноселье, Красный Кут, Буденновка. 4/IX: Дебальцево, Енакиево, Горловка, Никитовка, Илловыйск, Калининск, Яма, Серебрянка, Резниковка, Троицкое, Луганское, Хацапетовка, Ольховатка, Соль, Пшеничное, Натальевка, Алмазное, Баржановка. Ворошиловградская обл. полностью освобождена. Освобождены Курская и Ростовская обл. Взята Мерефа, Короп, Ульяновка, Штеповка. 4/IX: на побережье Италии в районе Реджо-ди-Калабрия высадились англо-американские войска. Взяты города: Реджо-ди-Калабрия, Вилла-Сан-Джованни, Галлико, Баньяра, Мелита. 5/IX на Донбассе: Артемовск,

Продолжение на стр. 6

Улицами освобожденного Глухова. Сентябрь, 1943 г.

Продолжение. Начало на стр. 5
Дзержинск, Комсомольск, Харцызск, Красное, Карловка, им. Кирова, Железное, Новоясиновата, Пантелеймоновка, Верхняя и Нижняя Крынка, Алебастровка, Майорская, Скотовата, Избенка, Монахово; х. Михайловский, Локоть, Суземка, Середина-Буда, Тарасово, Нехаевка, Октябрьское, Атюша, Пролетарское, Духановка, Гвинтовое, Клепалы, Терны, Деркачовка. 4 или 3/IX взяты Ворожба и Белополье. На Конотопский

участок фронта немцы перебросили подкрепление. Американские газеты говорят о необходимости создания второго фронта. Но, по-моему, это только для вида. Англо-американцам выгоднее до конца ослабить СССР и Германию, а потом продиктовать им свои условия. Это их старая излюбленная тактика. Хватит ли у России сил защитить после войны свои права и указать союзникам их место?

В Москве высшее духовенство хочет избрать митрополита всея Руси

и учредить Святейший Синод. Сталин разрешил. Немцы говорили о роспуске Коминтерна, бойцы этого не отрицают, но партия большевиков и комсомол существуют. На днях я думаю явиться в райпартком.

Ну пока хватит. Уже темно. Подходит время налета. Что-то будет?

Вечер. Все время летают самолеты. Чьи они? В стороне казарм был взрыв, и теперь там что-то горит. Старая ли это бомба, или новенькая, сегодняшняя? Спать, очевидно, не придется...

Мовою архівів

Можна скинути пам'ятник Леніну, перейменувати вулицю Радянську на Героїв Небесної Сотні, але як декомунізувати свідомість? Десятиліттями радянський уряд замовчував страшні факти становлення більшовицької влади. Підмурки, на яких будувався соціалізм, стояли на кістках мільйонів безвинних людей.

Ми друкуємо ці документи, щоб кожен знайшов у них правду про насильницьку мобілізацію, контрибуції, фізичне знищення глухівської інтелігенції, ...правду про Радянський Союз.

Приказ № 10

По войскам Глуховского гарнизона 6-го января 1919 года

1. Копия с копии телеграммы сообщается для широкого оповещения: «Нашими доблестными Красными войсками взят г. Харьков 3 января сего года в 5 часов».

Передал АУСЕНЬ.

Верно: начальник штаба Горбунов.

2. Замечается, что некоторые красноармейцы, находящиеся в пределах Глуховского гарнизона, нередко встречаются на улицах в пьяном виде. Такое поведение товарищей красноармейцев считаю недостойным и преступным, замеченные в нетрезвом виде будут преданы суду Военно-Революционного Трибунала. Лица из граждан г. Глухова, замеченные в снабжении солдат Красной Армии спиртными напитками, будут преследоваться по всем строгостям Революционных законов.

Означенный приказ объявить во всех ротах, эскадронах, батареях и командах Глуховского гарнизона.

3. Предписывается всем командирам войсковых частей войска Глуховского гарнизона и уезда произвести опись лошадей своих частей, указывая номер каждой лошади и ее название.

Справка: рапорт санитарного коменданта от 5 января сего года за № 34.

4. Призванных по мобилизации лекарических помощников, фармацевтов и санитаров, поименованных ниже сего, временно прикомандировываю и назначаю Глуховскому уездному волостному комиссариату:

1) фельдшера Иосифа Гридина во временный военный лазарет;

2) фельдшера Ивана Коваленка в заразный барак при земской больнице;

3) фельдшера Якова Матюха в городскую больницу;

4) фармацевта Исаю Карлинского в земскую аптеку;

5) тоже Ивана Панченко во временный военный лазарет.

5. Комендант города товарищ ВИТОЛЬ отчисляется от занимаемой должности с января.

Справка: назначение товарища Витоля командиром в эскадрон 3-го полка.

6. Комендантом г. Глухова назначается тов. Колосийченко, прошу вступить в исполнение своих обязанностей 6 января. Вступление донести рапортом.

7. Объявляю для сведения, что в городе Глухове открыта оружейная мастерская по Киево-Московской улице в д. Кавалерчика.

8. Для выяснений необходимых санитарных мероприятий в всех войсковых частях, учреждениях и заведени-

ях Глуховского гарнизона созывается комиссия в составе представителей: 1) Уездного Военкома, 2) Военно-санитарного Военкома, 3) Ревкома, 4) санитарной части 2-й Украинской бригады, 5) отдела формирования, 6) санитарного коменданта и 7) врачей земской и городской больницы.

Комиссии собрать 10 января сего года в 12 часов дня в помещении Военно-санитарного отдела Уездвоенревкома.

9. Красноармейцы 3 Украинского Советского полка тов. Ничипурчик и Кужнев за фабрикацию подложных документов с целью получения в аптеке кокаина, в настоящее время арестованы, дело передается в военно-революционный трибунал.

Справка: рапорт товарища адъютанта 3-го полка от 5-го января сего года.

10. Сообщается для сведения приговор Глуховского Военно-Революционного Трибунала: выслушав в открытом заседании уголовное дело по обвинению Ивана Кукеля и его 2-х сообщников в ограблении Григория Корниева и его сына Павла Ющенко и признавая Кукеля виновным в предъявленном обвинении приговорил: обвиняемого Ивана Кукеля расстрелять. Деньги, отобранные у Кукеля в сумме одной тысячи сто восемьдесят один (1181) рубль 50 копеек, возратить П. Ющенко.

*Начальник Глуховского гарнизона
Н. Козелев*

Адъютант Прошенко

Из приказа № 11 по Глуховскому гарнизону 10 января 1919 года

Комиссарам войсковых частей, расположенных в Глухове, делегировать по одному красноармейцу из состава коммунистических чечек для участия в ор-

ганизации гарнизонной красноармейской клубной комиссии. Назначенным красноармейцам прибыть в помещение красноармейского клуба дом Лютого по Киево-Московской улице в 3 часа дня 13-го января 1919 года

*Начальник Глуховского гарнизона
Н. Козелев*

Вр. И. Об. Адъютанта Прошенко

**Из приказа № 12 по Глуховскому
Уездному Военному Комиссариату
11 января 1919 года г. Глухов**

Временно убывшего в служебную командировку в г. Москву санитарного коменданта т. Пыхтеева для приобретения необходимых медикаментов и перевязочных средств полагать в командировке с 6 января с. г., а временно исполнять обязанности санитарного коменданта при Глуховском Военном Комиссариате поручается коллегии врачей тов. Старцеву, Пашкевичу и Кудре, коим и приступить к исполнению своих обязанностей.

*Военный Комиссар Н. Козелев
Зав. Зав. Общ. Отд. Пясецкий*

Из приказа № 17

**По Гувк от 23-го января 1919 года
г. Глухов**

По санитарной части

Ввиду открытия ветеринарного лазарета в доме Снежко по Сусанинской улице предписываю всех подозрительных на чесотку или на какое-нибудь заразное заболевание лошадей немедленно отправить в вышеупомянутый лазарет, причем каждая часть при отправлении лошади должна снабжать ее уборщиком, попоной, щеткой-скребницей, конской торбой и фуражом.

*Военный Комиссар Н. Козелев
Военный Руководитель Чирков
Зав. Общ. Отд. Ягодин*

Приказ № 16

**По гарнизону города Глухова
2 февраля 1919 года г. Глухов**

1. В комиссию по освидетельствованию призываемых по мобилизации кавалеристов, родившихся в 1892 году, назначаются мною врачи: Старцев и Шигорин, которым предлагаю сего февраля к 8-ми часам утра явиться в здание веренного мне комиссариата.

*Начальник Глуховского гарнизона
Петров
Адъютант Чирков*

Приказ № 17

**по гарнизону гор. Глухова
3-го февраля 1919-го гор. Глухов**

Часто наблюдается, что некоторые из воинских частей Глуховского гарни-

зона, отправляющиеся на фронт, самовольно берут и уничтожают топки вагонов жел. дорожные щиты. Принимая во внимание, что щиты в зимнее время служат для защиты путей от снежных заносов, чем предупреждается нормальное движение поездов, а также находя такое явление как уничтожение щитов тов. красноармейцами недопустимым, в особенности в настоящее время, когда железные дороги и так сильно разбиты, благодаря длительной империалистической войне, чем и приносят огромный ущерб государству и революции, портя и уничтожая железнодорожное имущество, предписывается всем командирам частей, отрядов, команд и начальникам отправляющихся эшелонов не расхищать и не уничтожать щитов железнодорожной линии. За неисполнение сего приказа вся ответственность падает на командиров частей и начальников эшелонов.

Предписываем также всем командам железнодорожных станций строго следить за целостностью железнодорожного имущества и виновных, нарушающих этот приказ, арестовывать и предавать суду. За неисполнение вся ответственность падает на комендантов железнодорожных станций.

Приказ этот объявить в ротах, эскадронах и командах войсковых частей, расположенных в пределах Глуховского гарнизона и уезда.

*Начальник гарнизона Петров
Адъютант Чирков*

Приказ № 28

С 29 марта 1919 года гор. Глухов и уезд с 9 часов вечера (нов вр.) объявляется на военном положении. Хождение по улицам разрешается только с 6 часов утра до 9 час. вечера.

Все бывшие офицеры и военные чиновники, свободные от службы в Красной Армии, Военных Комиссариатах и Советских учреждениях, должны в 24 часа по опубликованию настоящего приказа явиться в военный комиссариат (мобилизационный отдел) для регистрации.

Вся буржуазия должна явиться в отдел управления (д. Русакова) для регистрации.

Неявившиеся согласно этого приказа в означенный срок считаются врагами Советской Социалистической Украины и будут расстреляны на месте без суда.

Коллеблющиеся по отношению к Советской власти, работающие в Советских учреждениях, будут немедленно выбрасываться из этих учреждений, лишаться продовольственного пайка, а

также права поступления навсегда на Советскую службу. Уличенные в черносотенной агитации, саботаже и возбуждении против Советской власти будут расстреливаться на месте.

Волостным Исполкомам и Военным Комиссариатам строго следить в своих волостях за кулацким элементом; всякие контрреволюционные выступления и провокационные действия пресекать в корне, вплоть до расстрела.

О всем случившемся в волостях и деревнях давать точные сведения в уездный Исполком.

Всё оружие и патроны, находящиеся на руках гражданского населения, должно быть снесено в Военные Комиссариаты в 48 часов с момента опубликования этого приказа. Все удостоверения, выданные до сего времени на право хранения оружия, считаются недействительными. Лица, у которых окажется оружие после означенного срока, будут караться со всей строгостью законов военного времени, вплоть до расстрела. Означенный приказ входит в силу с момента его опубликования.

В связи с военным положением все театры и кинематографы должны быть закрыты.

*Председатель Глуховского Уездного
Исполкома И. Нечмоня*

*Военный Комиссар и Начальник
гарнизона И. Петров
Секретарь П. Ковтун*

Объявление

Касающиеся всех учащихся и учащихся.

Этим летом предположено устроить 3 санатория в уезде для учащихся и учащихся, больных туберкулезом легких, туберкулезом костей, малокровных, золотушных и физически слабых, для чего просят всех учащихся и учащихся в г. Глухове и уезде (гимназии, института, начальных, ремесленных и проч.), чувствующих себя больными, являться в Глуховскую уездную народную больницу ежедневно от 12 до 2-х часов дня на освидетельствование.

1919 года мая 22 дня.

*Заведующий медико-санитарным
отделом Н. Лисагоров*

*Завед. школьно-санитарным под-
отделом врач Д. Шигорин*

*Завед. отделом народного образо-
вания П. Бреусов*

*Державний архів Сумської області,
ф. Р – 2362, оп. 1, од. зб. 36.
Подано мовою оригіналу*

*Підготував до друку
Олександр Мірошніченко*

ГЛУХІВСЬКИЙ ПЕРЕЦЬ

НА ЕКРАНІ – ТОВ. ГАЛУШКА

– Підготувати і провести колгоспні збори – дуже проста річ. Треба лише дочекатися появи в селі кінопересувки, – твердить голова колгоспу ім. Жданова т. Галушка. Свої слова він уміло стверджує на ділі.

9 січня, наприклад, перед 200 глядачами, зібраними у клубі, на екрані появилася не назва фільму «Школа мужества», а силует тов. Галушки.

– Загальні збори оголошую відкритими! – урочисто повідомив він. – Кіномеханіка з апаратурою попросу залишити приміщення.

Кіносеанс було зірвано, зате збори, кажуть, пройшли на «високому рівні». Жаль тільки, що цією методикою досі не зацікавились районні організації.

Б. Цегельник

ШАНОВНИЙ ПЕРЧЕ!

В Дунайці є багато службовців, для яких споживче товариство одержує необхідну кількість борошна. Тим часом нам іноді доводиться мандрувати за цим товаром аж у Глухів (15 км!).

Справа у тому, що керівник нашої кооперативної тов. Цигикал щомісяця виділяє для себе в першому магазині 70, в другому – 15 і в четвертому – теж кілограмів 25 борошна. Для своїх друзів він теж не в міру щедрий.

Просимо тебе з допомогою густого сита відокремити борошно від «друзів».

П. Іваненко

ГРАЙ, АБО ГРОШІ ВЕРТАЙ!

Це прислів'я останнім часом стало досить популярним в училищній механізації. Та біда в тому, що духовий оркестр, про який іде мова, грати не бажає і, гірше того, грошей не вертає.

А почалась ця музична комедія так. В результаті довгих розмірковувань про користь художньої самодіяльності керівні товариші училища прийшли до щасливої думки: «А чи не придбати комплект духових інструментів?».

– Обов'язково! Я дивуюсь, як ми до цього існували без них, – трагічно промовив помічник директора по культурно-масовій роботі тов. Магар.

– А гроші?..

Вилучені при видачі стипендії з кожного курсанта 15 крб. і двомісячна сума внесків усіх членів профорганізації повністю задовольнили продавців магазину, і ансамбль мідних інструментів був урочисто доставлений в училище.

Але оркестр мовчить, продовжуючи гальмувати розв'язання трьох бухгалтерських проблем: 1) за що викупити профмарки; 2) яким чином і на якій підставі заприбуткувати духовий інвентар; 3) з яких джерел вернути курсантам оту тисячну суму?

Воістину, правду кажуть курсанти: грай, або гроші вертай!

Група курсантів

ШАНОВНИЙ ПЕРЧЕ!

Колись ти розповів, як доблесні пожежники з села Землянки проспали пожежу. Щодо слоутських майстрів вогнегасної справи, то їх сон не бере – бояться, щоб у пожедепо сажа не загорілась...

Або спробуй, наприклад, приступити до виконання своїх бойових обов'язків, коли на конях щодня роз'їжджає сільське начальство, а бочки стоять без коліс і води (воістину: ні туди і ні сюди).

Недавно був зручний момент, коли

пожежники мали повну можливість продемонструвати свою відвагу. Але підвела наша кульгава «Безкульша». Безсовісна кобила, запряжена під гарячу руку, ухитрилася довести бочку на розбір шапок...

Так що, як бачиш, не все гаразд і у пожежників Слоутської сільради.

П. Приходченко

ЛЮБИЙ ПЕРЧЕ!

Коли йтимеш наводити санітарний порядок у Шевченківському провулку, то обов'язково заглянь на подвір'я райконтори зв'язку.

Тут стільки бруду, що однією мітлою, мабуть, не впорашся. Начальник контори тов. Щербина, відкривши «навігацію», забув про «меліорацію». Бувать моменти, що без човна сюди не проберешся.

В. Світненко

І ТО ПРАВДА

Кіномеханік любить норми перевиконувати. Отже, коли в червоному кутку обозного заводу вміщується 80 чоловік, він обов'язково, ставши на місце контролера, впустих 150. За 2 карбованці він щиросердно вручить вам квіток на 50 копійок.

З кінокартиною має справу моторист. Фільм «Дама з камеліями» він «крутив» години три з половиною, роблячи щоразу перерви на 15–20 хвилин, щоб, як він каже, апарат просох.

До цього часу не знаємо, кому слід в першу чергу «просохнути»: апарату чи кіномеханікам.

Р. Диль

Газета «За перемогу», 1955 р.

Подано мовою оригіналу.

Підготувала до друку Світлана Жукова

Газета «Соборний майдан»

Засновник — Національний заповідник «Глухів»

Свідоцтво про реєстрацію № СМ 390 від 06.02.2004 р.

Адреса редакції: м.Глухів Сумської обл., вул.Шевченка, 30, тел. 2-35-57, e-mail: dikz@ukr.net

Номер підготовлено до друку у науково-дослідному відділі заповідника

Верстка Віктора ІСАЄВА

Газета надрукована у АТ «Шосткинська міська друкарня»

м.Шостка, вул. Свободи, 69

Підписано до друку 26.12.2016 р.

Тираж — 500 примірників. Замовлення № 1206.

Редакція газети «Соборний майдан» запрошує до творчого співробітництва науковців, краєзнавців, любителів старовини

Електронна версія на сайті <http://nz-hlukhiv.com.ua/>

Редакційна колегія

Світлана ЖУКОВА

Юрій КОВАЛЕНКО

Ірина МОШИК

Олександр МІРОШНИЧЕНКО

Віктор ІСАЄВ

РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО